

АНОТОВАНИЙ ЗВІТ З КОЛЕКТИВНОЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

1. Назва роботи. Літературознавчий аналіз тексту: концепції, коди, методи інтерпретації

2. Номер державної реєстрації роботи. 0120U100003

3. Термін виконання. З 1 січня 2020 р. по 31 грудня 2023 р.

4. Керівник роботи. Горболіс Лариса Михайлівна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови і літератури

5. Результативність виконання науково-дослідної роботи: кількість одержаних державних та інших премій____, захищених кандидатських дисертацій – , дипломних робіт – 2, виданих монографій – , підручників____, навчальних посібників – 2, публікації, що входять до наукометричних баз даних (Scopus, Web of Science) – , опублікованих статей – 3, зроблених наукових доповідей – 13, отриманих патентів____, проданих ліцензій____ тощо.

6. Короткий зміст роботи: Тема науково-дослідної роботи передбачає формування алгоритму міждисциплінарного підходу до літературознавчого аналізу тексту. До аналізу залучено малодосліджені літературні тексти українських і зарубіжних письменників, що потребують застосування актуальних в сучасному літературознавстві методів і методологій.

7. Предмет дослідження – різножанрові тексти українських і зарубіжних письменників.

Об'єкт дослідження – корпус методологій та новітніх підходів до інтерпретації літературних текстів.

Мета науково-дослідної роботи – описати специфіку, змістове наповнення новітніх методологій інтерпретації літературних текстів та обґрунтувати доцільність їх практичного застосування в комплексі для потрактування творів українських і зарубіжних письменників.

7. Основні наукові результати за звітний період: *(описати одержаний науковий результат, його новизну, науковий рівень, значимість та практичне застосування – 40 рядків тексту).*

Новизна. Наукова тема спрямована на узагальнення теоретичних знань про системне залучення різноманітних методів і методологій, ефективних для інтерпретації літературних текстів різних рівнів складності. Розширення міждисциплінарних кордонів літературознавства є важливою 1) підсоною для глибокого, різноаспектного і багаторівневого прочитання творів українських і зарубіжних письменників; 2) підставою формування корпусу методологій і методів і підходів, прийнятних для аналізу різножанрової літературної продукції (дослідження архітекtonіки, специфіки художніх засобів, наративних стратегій

образів). **Значимість.** 1. Синтез методологій сприяє розширенню міждисциплінарних кордонів у гуманітаристиці, підкреслює актуальність і запитаність досліджень подібного спрямування. 2. Створено алгоритм інтерпретації літературного тексту (з методологією-домінантою, з корпусом першорядних для аналізу певного тексту методологій). 3. Поєднання різних підходів і методів забезпечує ефективність аналізу літературного тексту. 4. Співпраця різноспрямованих дослідницьких стратегій є актуальним і перспективним напрямом сучасного літературознавства, що означає нові шляхи комплексного студіювання тексту. Методологічна нечіткість, інтердисциплінарних студій підкреслює актуальність і запитаність подібних досліджень. 5. Глибинне осмислення синтетичних процесів у художньому творі є актуальним і перспективним напрямом сучасної компаративістики, що відкриває нові шляхи комплексного студіювання тексту з залученням корпусу різноманітних методологій та методів. **Результат.** Опрацьовано теоретичну базу новітніх літературознавчих методологій (єкокритика, літературознавча геронтологія, літературна антропологія, інтермедіальність, феноменологія, структуралізм, деконструкція) і підходів (компаративістський, культурно-історичний, культурологічний, постколоніальний, феміністичний), з'ясовано їх ефективність для застосування в інтерпретаційних практиках літературного тексту. Герменевтичне проникнення в літературні тексти українських і зарубіжних письменників, залучення корпусу методологій, широка теоретико-методологічна база засвідчили доцільність застосування інтердисциплінарного підходу до аналізу літературних текстів. Запропоновано інструменти для поглибленого пізнання літературного процесу, творів, явищ, доробку письменників, стильових доміант літературної епохи тощо. Запропоновано описи новітніх методологій та інтерпретаційних підходів до аналізу тексту й алгоритм їх практичного освоєння із застосуванням творів українських і зарубіжних письменників. **Практична цінність** результатів дослідження полягає у формуванні системи літературознавчих підходів до аналізу літературного тексту різного рівня художньої складності, трансляванні теоретико-літературознавчих здобутків у широку гуманітарну площину, потрактуванні літературного тексту як складової не лише художнього чи наукового дискурсу теоретико-літературознавчого спрямування, а й навчально-виховного процесу у закладах вищої освіти та загальноосвітніх навчальних закладах. Запропоновані авторські інтерпретаційні моделі, важливі для формування цілісного уявлення про творчість письменників, українського і світового літературного процесу (з характерними ознаками стилю, генологією, нарративною специфікою, системою образів тощо), а також для формування теоретико-методологічних основ інтердисциплінарних досліджень. Інтердисциплінарні студії мають активізувати процес інтеграції літературознавства в міждисциплінарний контекст.

8. Навести запланований перелік розробок, інформаційно-аналітичних матеріалів, рекомендацій, пропозиції тощо, що можуть бути передані для

використання поза межами організації-виконавця на підставі укладання договорів, зокрема господарчих і грантових угод, продажу ліцензій тощо.

9. Використання результатів у навчальному процесі (нові (оновлені) курси лекцій або їх розділи, практичні та лабораторні роботи, які створено (розроблено) на основі результатів НДР). Запропоновані інтерпретаційні моделі літературних текстів, що мають багатогранні й багаторівневі контакти з різними видами мистецтв, представлені на міжнародних та всеукраїнських наукових та науково-практичних конференціях (Київ, Харків, Запоріжжя, Переяслав, Глухів, Вінниця, Суми, Оломоуцьк), круглих столах, майстер-класах, активно апробуються на лекціях та практичних заняттях із української літератури (ОР Бакалавр, Магістр – Середня освіта. Українська мова і література), теорії літератури (ОР Магістр – Середня освіта. Англійська мова), у вибіркового освітньому компоненті «Теорія літератури: основні аспекти вивчення в школі», «Основи літературознавчих досліджень», у процесі написання магістерських робіт.

10. Основні висновки. Проведені дослідження з теми важливі для формування цілісної методологічної бази літературознавчих досліджень із акцентом на інтердисциплінарну складову, що сприятиме комплексному вивченню своєрідності літературного процесу, літературних явищ, їх поетикальної парадигми, важливості літературознавчих досліджень для формування базових позицій у сучасному гуманітарному просторі, для розуміння характеру, наукової та естетичної значущості художнього твору як органічної ланки культури.

11. Звіт затверджено на засіданні кафедри української мови і літератури (протокол № 7 від 29 листопада 2022 року).

Керівник роботи

Горболіс Л. М.